

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA

Érkezett: 2009 MARE 28.

T/9300. számú

törvényjavaslat

**az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete
Alkotmányának kihirdetéséről**

**Előadó: Dr. Hiller István
oktatási és kulturális miniszter**

Budapest, 2009. március

2009. évi ... törvény

az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete Alkotmányának kihirdetéséről

(A Magyar Köztársaság megerősítő okiratának letétbe helyezése az Egyesült Királyság Kormányánál 1948. szeptember 13-án megtörtént. A Magyar Köztársaság vonatkozásában az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete Alkotmánya 1948. szeptember 13-án lépett hatályba.)

1. §

Az Országgyűlés az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete Alkotmányát (a továbbiakban: Alkotmány) e törvénnyel kihirdeti.

2. §

Az Alkotmány hiteles angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„CONSTITUTION OF THE UNITED NATIONS EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION

Adopted in London on 16 November 1945 and amended by the General Conference at its 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, 7th, 8th, 9th, 10th, 12th, 15th, 17th, 19th, 20th, 21st, 24th, 25th, 26th, 27th, 28th, 29th and 31st sessions.

The Governments of the States Parties to this Constitution on behalf of their peoples declare:

That since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed;

That ignorance of each other's ways and lives has been a common cause, throughout the history of mankind, of that suspicion and mistrust between the peoples of the world through which their differences have all too often broken into war;

That the great and terrible war which has now ended was a war made possible by the denial of the democratic principles of the dignity, equality and mutual respect of men, and by the propagation, in their place, through ignorance and prejudice, of the doctrine of the inequality of men and races;

That the wide diffusion of culture, and the education of humanity for justice and liberty and peace are indispensable to the dignity of man and constitute a sacred duty which all the nations must fulfil in a spirit of mutual assistance and concern;

That a peace based exclusively upon the political and economic arrangements of governments would not be a peace which could secure the unanimous, lasting and sincere support of the peoples of the world, and that the peace must therefore be founded, if it is not to fail, upon the intellectual and moral solidarity of mankind.

For these reasons, the States Parties to this Constitution, believing in full and equal opportunities for education for all, in the unrestricted pursuit of objective truth, and in the free exchange of ideas and knowledge, are agreed and determined to develop and to increase the means of communication between their peoples and to employ these means for the purposes of mutual understanding and a truer and more perfect knowledge of each other's lives;

In consequence whereof they do hereby create the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization for the purpose of advancing, through the educational and scientific and cultural relations of the peoples of the world, the objectives of international peace and of the common welfare of mankind for which the United Nations Organization was established and which its Charter proclaims.

Article I

Purposes and functions

1. The purpose of the Organization is to contribute to peace and security by promoting collaboration among the nations through education, science and culture in order to further universal respect for justice, for the rule of law and for the human rights and fundamental freedoms which are affirmed for the peoples of the world, without distinction of race, sex, language or religion, by the Charter of the United Nations.

2. To realize this purpose the Organization will:

(a) Collaborate in the work of advancing the mutual knowledge and understanding of peoples, through all means of mass communication and to that end recommend such international agreements as may be necessary to promote the free flow of ideas by word and image;

(b) Give fresh impulse to popular education and to the spread of culture:

By collaborating with Members, at their request, in the development of educational activities;

By instituting collaboration among the nations to advance the ideal of equality of educational opportunity without regard to race, sex or any distinctions, economic or social;

By suggesting educational methods best suited to prepare the children of the world for the responsibilities of freedom;

(c) Maintain, increase and diffuse knowledge:

By assuring the conservation and protection of the world's inheritance of books, works of art and monuments of history and science, and recommending to the nations concerned the necessary international conventions;

By encouraging cooperation among the nations in all branches of intellectual activity, including the international exchange of persons active in the fields of education, science and culture and the exchange of publications, objects of artistic and scientific interest and other materials of information;

By initiating methods of international cooperation calculated to give the people of all countries access to the printed and published materials produced by any of them.

3. With a view to preserving the independence, integrity and fruitful diversity of the cultures and educational systems of the States Members of the Organization, the Organization is prohibited from intervening in matters which are essentially within their domestic jurisdiction.

Article II

Membership

1. Membership of the United Nations Organization shall carry with it the right to membership of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

2. Subject to the conditions of the Agreement between this Organization and the United Nations Organization, approved pursuant to Article X of this Constitution, states not members of the United Nations Organization may be admitted to membership of the Organization, upon recommendation of the Executive Board, by a two-thirds majority vote of the General Conference.

3. Territories or groups of territories which are not responsible for the conduct of their international relations may be admitted as Associate Members by the General Conference by a two-thirds majority of Members present and voting, upon application made on behalf of such territory or group of territories by the Member or other authority having responsibility for their international relations. The nature and extent of the rights and obligations of Associate Members shall be determined by the General Conference.

4. Members of the Organization which are suspended from the exercise of the rights and privileges of membership of the United Nations Organization shall, upon the request of the latter, be suspended from the rights and privileges of this Organization.

5. Members of the Organization which are expelled from the United Nations Organization shall automatically cease to be Members of this Organization.

6. Any Member State or Associate Member of the Organization may withdraw from the Organization by notice addressed to the Director-General. Such notice shall take effect on 31 December of the year following that during which the notice was given. No such withdrawal shall affect the financial obligations owed to the Organization on the date the withdrawal takes effect. Notice of withdrawal by an Associate Member shall be given on its behalf by the Member State or other authority having responsibility for its international relations.

7. Each Member State is entitled to appoint a Permanent Delegate to the Organization.
8. The Permanent Delegate of the Member State shall present his credentials to the Director-General of the Organization, and shall officially assume his duties from the day of presentation of his credentials.

Article III

Organs

The Organization shall include a General Conference, an Executive Board and a Secretariat.

Article IV

The General Conference

A. Composition

1. The General Conference shall consist of the representatives of the States Members of the Organization. The Government of each Member State shall appoint not more than five delegates, who shall be selected after consultation with the National Commission, if established, or with educational, scientific and cultural bodies.

B. Functions

2. The General Conference shall determine the policies and the main lines of work of the Organization. It shall take decisions on programmes submitted to it by the Executive Board.

3. The General Conference shall, when it deems desirable and in accordance with the regulations to be made by it, summon international conferences of states on education, the sciences and humanities or the dissemination of knowledge; non-governmental conferences on the same subjects may be summoned by the General Conference or by the Executive Board in accordance with such regulations.

4. The General Conference shall, in adopting proposals for submission to the Member States, distinguish between recommendations and international conventions submitted for their approval. In the former case a majority vote shall suffice; in the latter case a two-thirds majority shall be required. Each of the Member States shall submit recommendations or conventions to its competent authorities within a period of one year from the close of the session of the General Conference at which they were adopted.

5. Subject to the provisions of Article V, paragraph 6 (c), the General Conference shall advise the United Nations Organization on the educational, scientific and cultural aspects of matters of concern to the latter, in accordance with the terms and procedure agreed upon between the appropriate authorities of the two Organizations.

6. The General Conference shall receive and consider the reports sent to the Organization by Member States on the action taken upon the recommendations and conventions referred to in paragraph 4 above or, if it so decides, analytical summaries of these reports.

7. The General Conference shall elect the members of the Executive Board and, on the recommendation of the Board, shall appoint the Director-General.

C. Voting

8. (a) Each Member State shall have one vote in the General Conference. Decisions shall be made by a simple majority except in cases in which a two-thirds majority is required by the provisions of this Constitution, or the Rules of Procedure of the General Conference. A majority shall be a majority of the Members present and voting.

(b) A Member State shall have no vote in the General Conference if the total amount of contributions due from it exceeds the total amount of contributions payable by it for the current year and the immediately preceding calendar year.

(c) The General Conference may nevertheless permit such a Member State to vote, if it is satisfied that failure to pay is due to conditions beyond the control of the Member State.

D. Procedure

9. (a) The General Conference shall meet in ordinary session every two years. It may meet in extraordinary session if it decides to do so itself or if summoned by the Executive Board, or on the demand of at least one third of the Member States.

(b) At each session the location of its next ordinary session shall be designated by the General Conference. The location of an extraordinary session shall be decided by the General Conference if the session is summoned by it, or otherwise by the Executive Board.

10. The General Conference shall adopt its own rules of procedure. It shall at each session elect a President and other officers.

11. The General Conference shall set up special and technical committees and such other subsidiary organs as may be necessary for its purposes.

12. The General Conference shall cause arrangements to be made for public access to meetings, subject to such regulations as it shall prescribe.

E. Observers

13. The General Conference, on the recommendation of the Executive Board and by a two-thirds majority may, subject to its rules of procedure, invite as observers at specified sessions of the Conference or of its commissions representatives of international organizations, such as those referred to in Article XI, paragraph 4.

14. When consultative arrangements have been approved by the Executive Board for such international non-governmental or semi-governmental organizations in the manner provided

in Article XI, paragraph 4, those organizations shall be invited to send observers to sessions of the General Conference and its commissions.

Article V

Executive Board

A. Composition

1. (a) The Executive Board shall be elected by the General Conference and it shall consist of fifty-eight Member States. The President of the General Conference shall sit ex officio in an advisory capacity on the Executive Board.

(b) Elected States Members of the Executive Board are hereinafter referred to as "Members" of the Executive Board.

2. (a) Each Member of the Executive Board shall appoint one representative. It may also appoint alternates.

(b) In selecting its representative on the Executive Board, the Member of the Executive Board shall endeavour to appoint a person qualified in one or more of the fields of competence of UNESCO and with the necessary experience and capacity to fulfil the administrative and executive duties of the Board. Bearing in mind the importance of continuity, each representative shall be appointed for the duration of the term of the Member of the Executive Board, unless exceptional circumstances warrant his replacement. The alternates appointed by each Member of the Executive Board shall act in the absence of its representative in all his functions.

3. In electing Members to the Executive Board, the General Conference shall have regard to the diversity of cultures and a balanced geographical distribution.

4. (a) Members of the Executive Board shall serve from the close of the session of the General Conference which elected them until the close of the second ordinary session of the General Conference following their election. The General Conference shall, at each of its ordinary sessions, elect the number of Members of the Executive Board required to fill vacancies occurring at the end of the session.

(b) Members of the Executive Board are eligible for re-election. Re-elected Members of the Executive Board shall endeavour to change their representatives on the Board.

5. In the event of the withdrawal from the Organization of a Member of the Executive Board, its term of office shall be terminated on the date when the withdrawal becomes effective.

B. Functions

6. (a) The Executive Board shall prepare the agenda for the General Conference. It shall examine the programme of work for the Organization and corresponding budget estimates submitted to it by the Director-General in accordance with paragraph 3 of Article VI and shall submit them with such recommendations as it considers desirable to the General Conference.

(b) The Executive Board, acting under the authority of the General Conference, shall be responsible for the execution of the programme adopted by the Conference. In accordance with the decisions of the General Conference and having regard to circumstances arising between two ordinary sessions, the Executive Board shall take all necessary measures to ensure the effective and rational execution of the programme by the Director-General.

(c) Between ordinary sessions of the General Conference, the Board may discharge the functions of adviser to the United Nations, set forth in Article IV, paragraph 5, whenever the problem upon which advice is sought has already been dealt with in principle by the Conference, or when the solution is implicit in decisions of the Conference.

7. The Executive Board shall recommend to the General Conference the admission of new Members to the Organization.

8. Subject to decisions of the General Conference, the Executive Board shall adopt its own rules of procedure. It shall elect its officers from among its Members.

9. The Executive Board shall meet in regular session at least four times during a biennium and may meet in special session if convoked by the Chairman on his initiative or upon the request of six Members of the Executive Board.

10. The Chairman of the Executive Board shall present, on behalf of the Board, to the General Conference at each ordinary session, with or without comments, the reports on the activities of the Organization which the Director-General is required to prepare in accordance with the provisions of Article VI.3 (b).

11. The Executive Board shall make all necessary arrangements to consult the representatives of international organizations or qualified persons concerned with questions within its competence.

12. Between sessions of the General Conference, the Executive Board may request advisory opinions from the International Court of Justice on legal questions arising within the field of the Organization's activities.

13. The Executive Board shall also exercise the powers delegated to it by the General Conference on behalf of the Conference as a whole.

Article VI

Secretariat

1. The Secretariat shall consist of a Director-General and such staff as may be required.

2. The Director-General shall be nominated by the Executive Board and appointed by the General Conference for a period of four years, under such conditions as the Conference may approve. The Director-General may be appointed for a further term of four years but shall not be eligible for reappointment for a subsequent term. The Director-General shall be the chief administrative officer of the Organization.

3.(a) The Director-General, or a deputy designated by him, shall participate, without the right to vote, in all meetings of the General Conference, of the Executive Board, and of the Committees of the Organization. He shall formulate proposals for appropriate action by the Conference and the Board, and shall prepare for submission to the Board a draft programme of work for the Organization with corresponding budget estimates.

(b) The Director-General shall prepare and communicate to Member States and to the Executive Board periodical reports on the activities of the Organization. The General Conference shall determine the periods to be covered by these reports.

4. The Director-General shall appoint the staff of the Secretariat in accordance with staff regulations to be approved by the General Conference. Subject to the paramount consideration of securing the highest standards of integrity, efficiency and technical competence, appointment to the staff shall be on as wide a geographical basis as possible.

5. The responsibilities of the Director-General and of the staff shall be exclusively international in character. In the discharge of their duties they shall not seek or receive instructions from any government or from any authority external to the Organization. They shall refrain from any action which might prejudice their positions as international officials. Each State Member of the Organization undertakes to respect the international character of the responsibilities of the Director-General and the staff, and not to seek to influence them in the discharge of their duties.

6. Nothing in this Article shall preclude the Organization from entering into special arrangements within the United Nations Organization for common services and staff and for the interchange of personnel.

Article VII

National cooperating bodies

1. Each Member State shall make such arrangements as suit its particular conditions for the purpose of associating its principal bodies interested in educational, scientific and cultural matters with the work of the Organization, preferably by the formation of a National Commission broadly representative of the government and such bodies.

2. National Commissions or National Cooperating Bodies, where they exist, shall act in an advisory capacity to their respective delegations to the General Conference, to the representatives and alternates of their countries on the Executive Board and to their Governments in matters relating to the Organization and shall function as agencies of liaison in all matters of interest to it.

3. The Organization may, on the request of a Member State, delegate, either temporarily, a member of its Secretariat to serve on the National Commission of that state, in order to assist in the development of its work.

Article VIII

Reports by Member States

Each Member State shall submit to the Organization, at such times and in such manner as shall be determined by the General Conference, reports on the laws, regulations and statistics relating to its educational, scientific and cultural institutions and activities, and on the action taken upon the recommendations and conventions referred to in Article IV, paragraph 4.

Article IX

Budget

1. The budget shall be administered by the Organization.
2. The General Conference shall approve and give final effect to the budget and to the apportionment of financial responsibility among the States Members of the Organization subject to such arrangement with the United Nations as may be provided in the agreement to be entered into pursuant to Article X.
3. The Director-General may accept voluntary contributions, gifts, bequests and subventions directly from governments, public and private institutions, associations and private persons, subject to the conditions specified in the Financial Regulations.

Article X

Relations with the United Nations Organization

This Organization shall be brought into relation with the United Nations Organization, as soon as practicable, as one of the specialized agencies referred to in Article 57 of the Charter of the United Nations. This relationship shall be effected through an agreement with the United Nations Organization under Article 63 of the Charter, which agreement shall be subject to the approval of the General Conference of this Organization. The agreement shall provide for effective cooperation between the two Organizations in the pursuit of their common purposes, and at the same time shall recognize the autonomy of this Organization, within the fields of its competence as defined in this Constitution. Such agreement may, among other matters, provide for the approval and financing of the budget of the Organization by the General Assembly of the United Nations.

Article XI

Relations with other specialized international organizations and agencies

1. This Organization may cooperate with other specialized intergovernmental organizations and agencies whose interests and activities are related to its purposes. To this end the Director-General, acting under the general authority of the Executive Board, may establish effective working relationships with such organizations and agencies and establish such joint committees as may be necessary to assure effective cooperation. Any formal arrangements

entered into with such organizations or agencies shall be subject to the approval of the Executive Board.

2. Whenever the General Conference of this Organization and the competent authorities of any other specialized intergovernmental organizations or agencies whose purpose and functions lie within the competence of this Organization deem it desirable to effect a transfer of their resources and activities to this Organization, the Director-General, subject to the approval of the Conference, may enter into mutually acceptable arrangements for this purpose.

3. This Organization may make appropriate arrangements with other intergovernmental organizations for reciprocal representation at meetings.

4. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may make suitable arrangements for consultation and cooperation with non-governmental international organizations concerned with matters within its competence, and may invite them to undertake specific tasks. Such cooperation may also include appropriate participation by representatives of such organizations on advisory committees set up by the General Conference.

Article XII

Legal status of the Organization

The provisions of Articles 104 and 105 of the Charter of the United Nations Organization concerning the legal status of that Organization, its privileges and immunities, shall apply in the same way to this Organization.

Article XIII

Amendments

1. Proposals for amendments to this Constitution shall become effective upon receiving the approval of the General Conference by a two-thirds majority; provided, however, that those amendments which involve fundamental alterations in the aims of the Organization or new obligations for the Member States shall require subsequent acceptance on the part of two thirds of the Member States before they come into force. The draft texts of proposed amendments shall be communicated by the Director-General to the Member States at least six months in advance of their consideration by the General Conference.

2. The General Conference shall have power to adopt by a two-thirds majority rules of procedure for carrying out the provisions of this Article.

Article XIV

Interpretation

1. The English and French texts of this Constitution shall be regarded as equally authoritative.

2. Any question or dispute concerning the interpretation of this Constitution shall be referred for determination to the International Court of Justice or to an arbitral tribunal, as the General Conference may determine under its Rules of Procedure.

Article XV

Entry into force

1. This Constitution shall be subject to acceptance. The instrument of acceptance shall be deposited with the Government of the United Kingdom.

2. This Constitution shall remain open for signature in the archives of the Government of the United Kingdom. Signature may take place either before or after the deposit of the instrument of acceptance. No acceptance shall be valid unless preceded or followed by signature. However, a state that has withdrawn from the Organization shall simply deposit a new instrument of acceptance in order to resume membership.

3. This Constitution shall come into force when it has been accepted by twenty of its signatories. Subsequent acceptances shall take effect immediately.

4. The Government of the United Kingdom will inform all Members of the United Nations and the Director-General of the receipt of all instruments of acceptance and of the date on which the Constitution comes into force in accordance with the preceding paragraph.

In faith whereof, the undersigned, duly authorized to that effect, have signed this Constitution in the English and French languages, both texts being equally authentic.

Done in London the sixteenth day of November, one thousand nine hundred and forty-five, in a single copy, in the English and French languages, of which certified copies will be communicated by the Government of the United Kingdom to the Governments of all the Members of the United Nations.

[Signatures]

AZ EGYESÜLT NEMZETEK NEVELÉSÜGYI, TUDOMÁNYOS ÉS KULTURÁLIS SZERVEZETÉNEK ALKOTMÁNYA

Elfogadták 1945. november 16-án Londonban, módosította az Általános Konferencia annak 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 15., 17., 19., 20., 21., 24., 25., 26., 27., 28., 29. és 31. ülészakán.

Jelen Alkotmány részes államainak kormányai népeik nevében kijelentik:

Mivel a háborúk az emberek tudatában keletkeznek, az emberek tudatában kell a béke védelme érdekében munkálkodni;

Az emberiség történelme folyamán az egymás kölcsönös meg nem értése volt a népek közötti gyanakvás és bizalmatlanság oka, miáltal ezen nézeteltérések igen gyakran vezettek háború kitöréséhez;

A most véget ért, nagy és borzalmas háború azáltal vált lehetővé, hogy az emberi méltóság, egyenlőség és kölcsönös tisztelet demokratikus eszményét megtagadták, s helyükbe a tudatlanságot és előítéletet kihasználva az emberek és fajok közötti egyenlőtlenség tanát akarták állítani;

Azt, hogy az emberi méltóság megköveteli a kultúra széleskörű terjesztését és azt, hogy az emberiséget igazságosságra, szabadságra és békére neveljék, és e téren valamennyi nemzetre a kölcsönös segítés és gondoskodás szellemében elvégzendő szent kötelességek hárulnak;

Az olyan béke, amely kizárólag a kormányok politikai és gazdasági jellegű megállapodásain alapul, nem hozhatja el a világ népeinek egyöntetű, tartós és őszinte összefogását, tehát a tartós alapokon nyugvó békét az emberiség szellemi és erkölcsi együttérzésére kell alapozni.

Ezen okokból kifolyólag a jelen Alkotmány részes államai, bízva a nevelésügy területén a teljes körű, mindenkire érvényes esélyegyenlőségben, az objektív igazság szabad kutatásában, valamint az eszmék és ismeretek szabad cseréjében, közös megegyezéssel elhatározzák, hogy továbbfejlesztik és erősítik a népek közötti érintkezés eszközeit, és ezeket az eszközöket egymás kölcsönös megértésére és egymás szokásainak igazabb és alaposabb megismerésére használják fel.

Ennek eredményeképpen létrehozzák az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetét annak érdekében, hogy a világ népeinek a nevelésügy, a tudomány és a kultúra terén megvalósuló együttműködésén keresztül előmozdítsák a nemzetközi béke és az emberiség közös jólétének céljait, amelynek elérésére az Egyesült Nemzetek Szervezete megalakult, és amely célokat annak Alapokmánya tartalmazza.

I. cikk

Célok és feladatok

1. A Szervezet céljaul tűzte ki, hogy hozzájárul a béke és a biztonság fenntartásához azáltal, hogy elősegíti a nemzetek közötti együttműködést a nevelésügy, a tudomány és a kultúra révén annak érdekében, hogy előmozdítsa az igazság, a jogállamiság és az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes tiszteletben tartását, amelyeket az Egyesült Nemzetek Alapokmánya faji, nemi, nyelvi, illetve vallási megkülönböztetés nélkül a világ népei javára elismer.

2. E célból a Szervezet:

(a) A tömegtájékoztatás minden eszköze révén együttműködik a népek kölcsönös megismerésének és megértésének előmozdítása érdekében, s ezért olyan nemzetközi megállapodásokat ajánl, melyeket alkalmasaknak talál arra, hogy az eszméknek a szó és a kép útján való szabad terjesztését megkönnyítsék;

(b) Erőteljes lendületet ad a közoktatásnak és a kultúra terjesztésének, nevezetesen:

Együttműködik azokkal a tagállamokkal, amelyek oktatási tevékenységük fejlesztése érdekében segítséget kérnek;

A nemzetek között olyan együttműködést hoz létre, amely lehetővé teszi annak az eszménynek a megvalósítását, hogy az oktatás, fajtól, nemtől, illetőleg gazdasági vagy szociális megkülönböztetéstől függetlenül mindenki számára egyenlő mértékben elérhető legyen;

Olyan nevelési módszereket javasol, amelyek alkalmasak arra, hogy a gyermekeket az egész világon felkészíthessék a szabadsággal járó felelősség tudatára;

(c) A tudás megőrzése, növelése és terjesztése érdekében:

Gondoskodik a világ örökségének részét képező könyvek, művészeti alkotások és történeti, illetve tudományos értékű műemlékek megőrzéséről és védelméről, valamint az érintett nemzeteknek erre vonatkozóan nemzetközi megállapodásokat ajánl;

A szellemi tevékenység minden területén ösztönzi a nemzetek közötti együttműködést, beleértve a nevelésügy, a tudomány és a kultúra területén tevékenykedő személyek, valamint kiadványok, műalkotások, tudományos alkotások és más tájékoztató anyagok nemzetközi cseréjét;

A nemzetközi együttműködés módszereinek bevezetésével törekszik arra, hogy a világ összes országának népei által létrehozott, nyomtatott és megjelentetett anyagok egymás számára hozzáférhetőek legyenek.

3. A tagállamok kultúrája és oktatási rendszerei függetlenségének, sértetlenségének és gyümölcsöző sokszínűségének megőrzésére tekintettel a Szervezet tartózkodik a beavatkozástól olyan kérdések esetében, amelyek alapvetően a tagállamok nemzeti joghatóságainak körébe tartoznak.

II. cikk

Tagok

1. Az Egyesült Nemzetek Szervezetében viselt tagság feljogosít az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetében való tagsághoz

2. Az ezen Szervezet és az Egyesült Nemzetek Szervezete között létrejött, a jelen Alkotmány X. cikke szerint jóváhagyott megállapodás rendelkezéseire figyelemmel, az Egyesült Nemzetek Szervezetében tagsággal nem rendelkező államokat, a Végrehajtó Tanács ajánlásával, az Általános Konferencia kétharmados többségi szavazattal felveheti a Szervezet tagjainak sorába.

3. Azokat a területeket vagy területcsoportokat, amelyek nem maguk felelősek nemzetközi kapcsolataik folytatásáért, az Általános Konferencia a jelenlévő és szavazó tagok kétharmados többségi szavazatával – az említett terület vagy területcsoport nevében a terület vagy területcsoport nemzetközi kapcsolataiért felelős tag vagy más hatóság által előterjesztett

kérelem alapján – társult tagként felveheti tagjainak sorába. A társult tagok jogainak és kötelezettségeinek jellegét és körét az Általános Konferencia határozza meg.

4. A Szervezet azon tagjai esetében, amelyeknek az Egyesült Nemzetek Szervezetében fennálló tagságával együtt járó jogai és kiváltságai gyakorlását felfüggesztették, az Egyesült Nemzetek Szervezetének kérésére az ezen Szervezet tagságával együtt járó jogok és kiváltságok gyakorlását is fel kell függeszteni.

5. A Szervezet azon tagjai, amelyeket az Egyesült Nemzetek Szervezetéből kizártak, minden külön rendelkezés nélkül elvesztik ezen szervezetbeli tagságukat.

6. A Főigazgatóhoz címzett értesítéssel a Szervezet bármelyik tagállama vagy társult tagja kiléphet a Szervezetből. Ezen értesítés az értesítés keltét követő év december 31-én lép hatályba. A kilépés hatálybalépésének napján a Szervezet felé fennálló pénzügyi kötelezettségeket a kilépés ténye nem érinti. A társult tag kilépéséről szóló értesítést a társult tag nevében a társult tag nemzetközi kapcsolataiért felelős tagállam vagy más hatóság köteles benyújtani.

7. Mindegyik tagállam egy Állandó Képviselőt jogosult kinevezni a Szervezethez.

8. A tagállam Állandó Képviselője köteles megbízólevelét a Szervezet Főigazgatójának átadni, és feladatait hivatalosan a megbízólevelével átadásának napjától végzi.

III. cikk

Szervek

A Szervezet Általános Konferenciából, Végrehajtó Tanácsból és Titkárságból áll.

IV. cikk

Az Általános Konferencia

A. Összetétel

1. Az Általános Konferencia a Szervezet tagállamainak képviselőiből áll. Minden tagállam kormánya legfeljebb öt képviselőt jelöl ki, akiknek kiválasztása a Nemzeti Bizottsággal, annak hiányában pedig a nevelésügyi, tudományos és kulturális testületekkel folytatott egyeztetést követően történik meg.

B. Feladatok

2. Az Általános Konferencia meghatározza a Szervezet politikáit és működésének fő irányvonalait. Határozatokat hoz a Végrehajtó Tanács által benyújtott programokról.

3. Az Általános Konferencia, amikor szükségesnek ítéli, valamint az általa hozott szabályoknak megfelelően, az államok részvételével nemzetközi nevelésügyi, természettudományi, társadalomtudományi és a tudás terjesztésével kapcsolatos konferenciákat hív össze; az e tárgykörökben rendezett nem kormányzati szintű

konferenciákat az Általános Konferencia vagy a Végrehajtó Tanács is összehívhatja az említett szabályoknak megfelelően.

4. Az Általános Konferenciának a tagállamok elé terjesztendő javaslatok elfogadása során különbözőképpen kell eljárnia a tagállamoknak szóló ajánlások és az általuk megerősítendő nemzetközi egyezmények tekintetében. Az előbbi esetben elegendő az egyszerű többség; az utóbbi esetben kétharmados többség szükséges. Az ajánlásokat, illetve egyezményeket valamennyi tagállam köteles az említettek elfogadását kimondó Általános Konferencia ülészakának berekesztésétől számított egy éven belül saját illetékes hatóságaihoz benyújtani.

5. Az V. cikk (6) bekezdésének c) pontjára figyelemmel, az Általános Konferencia tanáccsal szolgál az Egyesült Nemzetek Szervezete számára, az azt érintő kérdések nevelésügyi, tudományos és kulturális vonatkozásaival kapcsolatban, a két Szervezet megfelelő hatóságai által megállapított feltételeknek és eljárásnak megfelelően.

6. Az Általános Konferencia kapja meg és vizsgálja meg a fenti (4) bekezdésben említett ajánlások és egyezmények alapján foganatosított cselekvésekkel kapcsolatosan a tagállamok által a Szervezet részére küldött jelentéseket, illetve, ha úgy határoz, e jelentések elemző összefoglalóit.

7. Az Általános Konferencia választja meg a Végrehajtó Tanács tagjait, és, a Tanács ajánlása alapján, kinevezi a Főigazgatót.

C. Szavazás

8. (a) Az Általános Konferencián minden tagállam egy szavazattal rendelkezik. A határozatokat egyszerű szótöbbséggel hozzák, azokat az eseteket kivéve, amelyekben az Alkotmány vagy az Általános Konferencia Eljárási Szabályzata kétharmados többséget ír elő. A szótöbbség a jelenlevő és szavazó tagok többségét jelenti.

(b) A tagállamnak nincs szavazati joga az Általános Konferencián, ha a részéről esedékes hozzájárulás teljes összege meghaladja a tárgyévben és a tárgyévet közvetlenül megelőző naptári évben általa fizetendő hozzájárulások teljes összegét.

(c) Az Általános Konferencia ennek ellenére engedélyezheti az adott tagállamnak a szavazást, amennyiben meggyőződik arról, hogy a nemfizetés a tagállam hatáskörén kívül eső okból következett be.

D. Eljárás

9. (a) Az Általános Konferencia rendes ülészakát kétévente hívják össze. Az Általános Konferencia saját döntése alapján, vagy ha a Végrehajtó Tanács összehívja, illetve ha a tagállamok legalább egyharmada kéri, rendkívüli ülészakot is tarthat.

(b) Az Általános Konferencia minden ülészak során megállapítja a következő ülészak helyszínét. A rendkívüli ülészak helyszínét az Általános Konferencia határozza meg, amennyiben az ülészakot ő hívta össze; egyébként a helyszínről a Végrehajtó Tanács határoz.

10. Az Általános Konferencia maga állapítja meg ügyrendi szabályait. Minden ülészak vonatkozásában megválasztja elnökét és tisztségviselőit.

11. Az Általános Konferencia megalakítja azokat a szakmai és technikai bizottságokat, valamint egyéb alárendelt testületeket, amelyek céljai megvalósításához szükségesek lehetnek.

12. Az Általános Konferencia, az általa előírt rendelkezésekre figyelemmel, intézkedik az ülések nyilvánosságáról.

E. Megfigyelők

13. Az Általános Konferencia a Végrehajtó Tanács ajánlására, kétharmados szavazattöbbséggel, saját eljárási szabályzatára figyelemmel, megfigyelőként meghívhatja – többek között a XI. cikk (4) bekezdésében meghatározott – nemzetközi szervezetek képviselőit az Általános Konferencia vagy bizottságai meghatározott üléseire.

14. Ha a Végrehajtó Tanács a XI. cikk (4) bekezdésében előírt formában jóváhagyja az említett nemzetközi nem kormányzati vagy félkormányzati szervezetekkel való konzultatív megállapodásokat, úgy ezeket a szervezeteket felkérjük, hogy küldjenek megfigyelőket az Általános Konferencia és bizottságai üléseire.

V. cikk

Végrehajtó Tanács

A. Összetétel

1. (a) A Végrehajtó Tanácsot az Általános Konferencia választja; a Végrehajtó Tanács ötvennyolc tagállamból áll. Az Általános Konferencia Elnöke a Végrehajtó Tanács ülésén – tanácskozási joggal – hivatalból részt vesz.

(b) A Végrehajtó Tanácsba beválasztott tagállamok a továbbiakban: a Végrehajtó Tanács „tagjai”.

2. (a) A Végrehajtó Tanács minden tagja egy képviselőt jelöl ki. Minden tag helyetteseket is kijelölhet.

(b) A Végrehajtó Tanács tagja a Tanácsba küldött képviselő kiválasztása során köteles arra törekedni, hogy olyan személyt jelöljön a Tanácsba, aki az UNESCO hatáskörébe tartozó egy vagy több szakterületen megfelelő képzettséggel és tapasztalattal rendelkezik, és el tudja látni a Tanács igazgatási és végrehajtási feladatait. Szem előtt tartva a folytonosság fontosságát, minden képviselőt a Végrehajtó Tanács tagja megbízatásának időtartamára neveznek ki kivéve, ha a személycserét rendkívüli körülmények indokolják. A Végrehajtó Tanács tagjai által kijelölt helyettesek a Tanácsba küldött képviselő távollétében a képviselő valamennyi hatáskörében eljárnak.

3. A Végrehajtó Tanács tagjainak megválasztása során az Általános Konferenciának a kultúrák sokszínűségére és a kiegyensúlyozott földrajzi megoszlásra is tekintettel kell lennie.

4. (a) A Végrehajtó Tanács tagjai az Általános Konferencia azon ülészakájának bezárását követően lépnek hivatalba, amely megválasztotta őket, és az Általános Konferencia megválasztásukat követő második rendes ülészakájának bezárásáig töltik be tisztségüket. Az Általános Konferencia minden rendes ülészakán annyi tagot választ a Végrehajtó Tanácsba, amennyi az ülészak végén megüresedő helyek betöltéséhez szükséges.

(b) A Végrehajtó Tanács tagjai újraválaszthatók. A Végrehajtó Tanács újraválasztott tagjai törekszenek arra, hogy új képviselőt küldjenek a Tanácsba.

5. Ha a Végrehajtó Tanács valamelyik tagja kilép a Szervezetből, hivatali ideje a kilépés hatálybalépésének napján lejár.

B. Feladatok

6. (a) A Végrehajtó Tanács előkészíti az Általános Konferencia napirendjét. Megvizsgálja a Szervezet munkatervét és a Főigazgató által, a VI. cikk (3) bekezdésének megfelelően hozzá benyújtott költségvetési előirányzatokat, és az általa kívánatosnak tartott ajánlásokkal együtt az Általános Konferencia elé terjeszti azokat.

(b) A Végrehajtó Tanács, az Általános Konferencia felügyelete alatt működve, felelős az Általános Konferencia által elfogadott munkaterv végrehajtásáért. A Végrehajtó Tanács, az Általános Konferencia határozatainak megfelelően és figyelemmel bármely két rendes ülészak között felmerülő körülményekre, minden szükséges intézkedést megtesz annak biztosítása érdekében, hogy a Főigazgató hatékonyan és ésszerűen hajtsa végre a munkatervet.

(c) Az Általános Konferencia rendes ülészakái között a Tanács láthatja el a IV. cikk (5) bekezdésében említett tanácsadói feladatokat az Egyesült Nemzetek részére, amennyiben a problémával, amellyel kapcsolatban tanácsot kérnek, az Általános Konferencia elvileg már foglalkozott, vagy ha a megoldást az Általános Konferencia határozatai hallgatólagosan tartalmazzák.

7. A Végrehajtó Tanács tesz ajánlatot az Általános Konferenciának új tagok felvételére.

8. A Végrehajtó Tanács, az Általános Konferencia határozataira figyelemmel, maga állapítja meg eljárás szabályzatát. Tisztségviselőit tagjai közül választja.

9. A Végrehajtó Tanács két évente legalább négyszer tart rendes ülészakot, de rendkívüli ülészakot is tarthat, ha az elnök saját kezdeményezésére vagy a Tanács hat tagjának kérésére összeül.

10. A Végrehajtó Tanács elnöke a Tanács nevében, megjegyzésekkel vagy azok nélkül, az Általános Konferencia minden rendes ülészakán jelentéseket terjeszt be a Szervezet tevékenységéről, amelyeket a Főigazgató a VI. cikk (3) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően köteles elkészíteni.

11. A Végrehajtó Tanács minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy konzultáljon a hatáskörébe tartozó kérdésekkel foglalkozó nemzetközi szervezetek képviselőivel, illetve szakemberekkel.

12. Az Általános Konferencia rendes ülésszakai között a Végrehajtó Tanács a Szervezet tevékenységi területén felmerülő jogi kérdésekben tanácsadói véleményyt kérhet a Nemzetközi Bíróságtól.

13. A Végrehajtó Tanács az Általános Konferencia által reá ruházott hatásköröket az egész Általános Konferencia nevében is gyakorolja.

VI. cikk

Titkárság

1. A Titkárságot a Főigazgató és a szükséges személyzet alkotja.

2. A Főigazgatót a Végrehajtó Tanács jelöli, és az Általános Konferencia nevezi ki négy évre a Konferencia által jóváhagyott feltételekkel. A Főigazgató kinevezése további négy évre meghosszabbítható, azonban ezt követően újabb négy éves időtartamra a kinevezés már nem újítható meg. A Főigazgató a Szervezet legfőbb hivatali tisztségviselője.

3. (a) A Főigazgató, vagy távollétében az általa kijelölt helyettes, szavazati jog nélkül részt vesz az Általános Konferencia, a Végrehajtó Tanács és a Szervezet bizottságainak minden ülésén. Megszövegezi az Általános Konferencia és a Tanács által fogantatandó intézkedésekre vonatkozó javaslatokat, és elkészíti a Szervezet – a Tanácshoz benyújtandó – munkatervének tervezetét a megfelelő költségvetési előirányzatokkal együtt.

(b) A Főigazgató időszakos jelentéseket készít a Szervezet tevékenységéről, és azokat megküldi tagállamoknak, valamint a Végrehajtó Tanácsnak. Az Általános Konferencia határozza meg, hogy az említett jelentések milyen időszakra vonatkozzanak.

4. A Főigazgató, az Általános Konferencia által jóváhagyott személyzeti szabályzatnak megfelelően, kinevezi a Titkárság személyzetét. Figyelemmel a feddhetetlenség, hatékonyság és szakértelem biztosítása vonatkozásában támasztott magas szintű elvárásokra a személyzetet a lehető legátfogóbb földrajzi alapon kell kinevezni.

5. A Főigazgató és a személyzet felelőssége kizárólag nemzetközi jellegű. Feladataik teljesítése során egyetlen kormánytól vagy a Szervezethez nem tartozó hatóságtól sem kérhetnek vagy fogadhatnak el utasításokat. Kötelesek tartózkodni minden olyan cselekedettől, amely hátrányosan érinthetné nemzetközi tisztségviselői beosztásukat. A Szervezet valamennyi tagállama kötelezi magát arra, hogy tiszteletben tartja a Főigazgató és a személyzet feladatainak nemzetközi jellegét, és feladatuk ellátásában nem törekszik befolyásolni őket.

6. E cikk egyetlen rendelkezése sem zárja ki, hogy a Szervezet, az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében, különleges megállapodásokat kössön közös szolgáltatásokra és közösen alkalmazott személyzetre, valamint a személyzet kölcsönös cseréjére vonatkozóan.

VII. cikk

Nemzeti együttműködési testületek

1. Minden tagállam saját helyzetének megfelelő intézkedéseket tesz, hogy bevonja a Szervezet tevékenységébe azokat a főbb nemzeti testületeket, amelyek nevelésügyi, tudományos és kulturális kérdésekkel foglalkoznak, lehetőség szerint a kormány és az ilyen testületek megfelelő képviselőjét megjelölő Nemzeti Bizottság megalakítása útján.
2. Ahol Nemzeti Bizottságok vagy Nemzeti Együttműködési Testületek működnek, ezek tanácsadói minőségben tevékenykednek minden, a Szervezettel kapcsolatos kérdésben az Általános Konferenciára delegált nemzeti küldöttségük, országuk Végrehajtó Tanácsba küldött képviselője és helyettesei, valamint kormányuk mellett, és az összekötő szerv szerepét töltik be a Szervezet hatáskörébe tartozó valamennyi kérdés terén.
3. A Szervezet bármely tagállam kérésére, akár ideiglenesen is, kiküldheti a Titkárság egy tagját ezen állam Nemzeti Bizottságához a Bizottság munkájának segítése céljából.

VIII. cikk

A tagállamok jelentései

Minden tagállam, az Általános Konferencia által meghatározandó időpontban és módon, jelentést nyújt be a Szervezethez az oktatási, tudományos és kulturális intézményeire és tevékenységeire vonatkozó törvényeiről, rendeleteiről és statisztikáiról, valamint a IV. cikk (4) bekezdésében említett ajánlások és egyezmények alapján kezdeményezett tevékenységéről.

IX. cikk

Költségvetés

1. A költségvetést a Szervezet kezeli.
2. Az Általános Konferencia, a X. cikk szerint az Egyesült Nemzetekkel kötendő megállapodásra figyelemmel, jóváhagyja, és jogerőre emeli a költségvetést, és megállapítja a pénzügyi hozzájárulás arányos felosztását a Szervezet tagállamai között.
3. A Főigazgató a Pénzügyi Szabályzatban meghatározott feltételekkel közvetlenül is elfogadhat önkéntes hozzájárulásokat, adományokat, hagyatékot és támogatást kormányoktól, köz-, és magánintézményektől, szervezetektől és magánszemélyektől.

X. cikk

Kapcsolat az Egyesült Nemzetek Szervezetével

Ezen Szervezet, mint az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 57. cikkében említett egyik szakosított intézmény a lehető legrövidebb időn belül felveszi a kapcsolatot az Egyesült Nemzetek Szervezetével. Ezt a kapcsolatot az Alapokmány 63. cikkének megfelelően az Egyesült Nemzetek Szervezetével kötendő megállapodás útján kell létesíteni, amely

megállapodást ezen Szervezet Általános Konferenciájának jóvá kell hagynia. A megállapodás – közös célkitűzéseik érvényesítése céljából – hatékony együttműködésről rendelkezik a két szervezet között, ugyanakkor elismeri ezen Szervezet önállóságát a jelen Alkotmányban meghatározott hatáskörökben. A megállapodás, más kérdések mellett, rendelkezhet a Szervezet költségvetésének az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által történő jóváhagyásáról és finanszírozásáról.

XI. cikk

Kapcsolat más szakosított nemzetközi szervezettel és intézménnyel

1. Ezen Szervezet együttműködhet más olyan kormányközi szakosított szervezetekkel és intézményekkel, amelyek törekvései és tevékenységei kapcsolódnak a Szervezet céljaihoz. E célból a Főigazgató a Végrehajtó Tanács felügyelete alatt tényleges munkakapcsolatot létesíthet más szervezetekkel és intézményekkel, és a hatékony együttműködés biztosítása céljából, szükség szerint, vegyes bizottságokat alakíthat. A más szervezetekkel, illetve intézményekkel kötött megállapodásokhoz minden esetben a Végrehajtó Tanács jóváhagyása szükséges.

2. Ha ezen Szervezet Általános Konferenciája és más szakosított kormányközi szervezet vagy intézmény illetékes hatóságai, amelyek célkitűzései és feladatai ezen Szervezet illetékességi körébe tartoznak, szükségesnek ítélik, hogy erőforrásaikat és tevékenységüket ezen Szervezetre átruházzák, úgy e célból a Főigazgató kölcsönösen elfogadható megállapodásokat köthet, amelyekhez azonban szükséges az Általános Konferencia jóváhagyása.

3. Ezen Szervezet más kormányközi szervezettel vonatkozó megállapodásokat köthet az üléseken történő kölcsönös képviselőlet biztosításáról.

4. Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete megfelelő intézkedéseket tehet a hatáskörébe tartozó kérdésekkel foglalkozó nemzetközi nem kormányzati szervezetekkel történő konzultáció és együttműködés érdekében, és felkérheti az adott szervezeteket meghatározott feladatok vállalására. Az ilyen együttműködés az említett szervezetek képviselőinek az Általános Konferencia által létrehozott tanácsadó bizottságokban való megfelelő részvételére is kiterjedhet.

XII. cikk

A Szervezet jogállása

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Alapokmánya 104. és 105. cikkének a Szervezet jogi helyzetére, kiváltságaira és mentességeire vonatkozó rendelkezései ezen Szervezetre is alkalmazandók.

XIII. cikk

Módosítások

1. A jelen Alkotmány módosítására vonatkozó javaslatok akkor lépnek hatályba, ha azokat az Általános Konferencia kétharmados többséggel elfogadja; azonban azokat a javaslatokat, amelyek a Szervezet célkitűzéseinek alapvető módosítására vagy a tagállamokkal szemben új kötelezettségek megállapítására vonatkoznak, hatálybalépésük előtt a tagállamok kétharmadának el kell fogadnia. A javasolt módosítások tervezetének szövegét a Főigazgató legalább hat hónappal azoknak az Általános Konferencián történő megvitatása előtt köteles közölni a tagállamokkal.

2. Az Általános Konferencia kétharmados többséggel jogosult elfogadni az e cikk rendelkezéseinek végrehajtását célzó Eljárási Szabályzatot.

XIV. cikk

Értelmezés

1. A jelen Alkotmány angol és francia szövege egyaránt hitelesnek minősül.

2. Az Alkotmány értelmezésével kapcsolatos kérdéseket, illetve jogvitákat a Nemzetközi Bíróság vagy valamely választottbíróóság elé kell terjeszteni az Általános Konferencia Eljárási Szabályzata szerint hozott határozatának megfelelően.

XV. cikk

Hatálybalépés

1. A jelen Alkotmányt el kell fogadni. Az elfogadási okiratot az Egyesült Királyság Kormányánál kell letétbe helyezni.

2. A jelen Alkotmány az Egyesült Királyság Kormányának levéltárában marad nyitva aláírásra. Az aláírásra az elfogadási okirat letétbe helyezése előtt vagy után egyaránt sor kerülhet. Az elfogadás kizárólag akkor érvényes, ha azt megelőzi vagy követi az aláírás. A Szervezetből kilépett állam azonban – tagságának újra felvétele céljából – egyszerűen letétbe helyez egy új elfogadási okiratot.

3. A jelen Alkotmány akkor lép hatályba, ha legalább húsz aláíró elfogadta. Minden további elfogadás azonnal hatályba lép.

4. Az Egyesült Királyság Kormánya minden esetben tájékoztatja az Egyesült Nemzetek tagjait és a Főigazgatót elfogadási okiratok kézhezvételéről és az Alkotmány előző bekezdés szerinti hatálybalépésének napjáról.

A fentiek tanúságául, az alulírott, jogszerű felhatalmazással rendelkező személyek angol és francia nyelven aláírták a jelen Alkotmányt, mindkét szöveg egyformán hiteles.

Készült Londonban, 1945. november 16-án egyetlen példányban angol és francia nyelven, a szöveg hiteles másolatait az Egyesült Királyság Kormánya megküldi az Egyesült Nemzetek minden tagállamának kormányához.

[Aláírások]

3. §

- (1) Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- (2) E törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről az oktatásért és kultúráért felelős miniszter gondoskodik.

INDOKOLÁS

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

1945. november 1-jén 44 nemzet képviselői gyűltek össze Londonban, hogy létrehozzák az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetét. E konferencia készítette el az új Szervezet (UNESCO) Alkotmányát.

Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének célkitűzéseit az Alkotmány bevezető részének 7. és 8. bekezdései a következőképpen ismertetik: "Ezen okokból kifolyólag a jelen Alkotmány részes államai, bízva a nevelésügy területén a teljes körű, mindenkire érvényes esélyegyenlőségben, az objektív igazság szabad kutatásában, valamint az eszmék és ismeretek szabad cseréjében, közös megegyezéssel elhatározzák, hogy továbbfejlesztik és erősítik a népek közötti érintkezés eszközeit, és ezeket az eszközöket egymás kölcsönös megértésére és egymás szokásainak igazabb és alaposabb megismerésére használják fel.

Ennek eredményeképpen létrehozzák az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetét annak érdekében, hogy a világ nemzeteinek a nevelésügy, a tudomány és a kultúra terén megvalósuló együttműködésén keresztül előmozdítsák a nemzetközi béke és az emberiség közös jólétének céljait, amelynek elérésére az Egyesült Nemzetek Szervezete megalakult, és amely célokat annak Alapokmánya tartalmazza."

A Szervezet a nevelésügy, a tudomány és a művészetek terén nyújtott támogatásával, nemzetközi nevelő-, tudós- és művészkongresszusok rendezésével, ösztöndíjak alapításával, a nemzetközi könyv-, és kiadványcsere, továbbá a tudományos dokumentáció nemzetközi cseréjének megszervezésével, új nevelésügyi módszerek kikísérletezésével, az analfabétizmus elleni harccal stb. igyekszik a világ népei közötti kulturális különbségeket kiegyenlíteni s az egyes nemzetek és népek sajátos kultúráinak kölcsönös megismertetése által a népek egymás közötti megértését és megbecsülését elősegíteni. Gondosan őrködik azonban a Szervezet, – mint erről Alkotmányának I. Cikke szól –, hogy a tagállamok kultúrájának, nevelési rendszerének függetlenségét, sértetlenségét és termékeny különbözőségét megóvja, s ezért tartózkodik a beavatkozástól az olyan kérdésekben, amelyek lényegükben a tagállamok nemzeti joghatóságának körébe tartoznak.

Magyarországot 1947. november 7-én az UNESCO Mexikóban tartott konferenciáján vették fel a Szervezet tagjai sorába. Az Alkotmányt 1947. december 15-én írta alá Londonban Magyarország képviselője. Teljesjogú taggá csak az Alkotmány törvénybeiktatása és a ratifikációs okirat letétbehelyezése után vált az ország 1948. szeptember 13-án.

Az Alkotmányt az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete Alkotmányának becikkelyezéséről szóló 1948. évi XL. törvény hirdette ki. Az 1953. évi 2. törvényerejű rendelet – politikai döntés alapján – hatályon kívül helyezte az Alkotmány becikkelyezéséről szóló törvényt. Ezt követően hazánk tagsága más régióbeli országokhoz hasonlóan, szünetelt 1954. június 2-ig, amikor az 1954. évi 15. törvényerejű rendelet az Alkotmányt a Magyar Népköztársaság jogrendszerébe illesztette.

2003-ban az egyes törvények és törvényerejű rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 2003. évi VIII. törvény 2. számú melléklete azonban úgy helyezte hatályon kívül az 1954. évi törvényerejű rendeletet, hogy hazánk tagsága az UNESCO-ban továbbra is folyamatos.

Magyarországnak különösen fontos érdeke, hogy a Szervezet munkájában – melynek jelentőségére az Egyesült Nemzetek Alapokmánya 9. fejezet 55. és 57. cikke is utal – részt vegyen s a tagsággal járó kétségtelen erkölcsi, szellemi és anyagi előnyök gyümölcsöztetésével maga részéről is elősegítse a Szervezet munkáját.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A törvény 1. §-a kijelenti, hogy az Országgyűlés az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Alkotmányát törvénnyel kihirdeti.

A 2. §-hoz

A törvény 2. §-a az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete Alkotmányának hiteles angol nyelvű szövegét, valamint ennek hivatalos magyar nyelvű fordítását tartalmazza.

I. Cikk: a Szervezet feladatáról szól s célkitűzésül a nemzetek közötti nevelésügyi, tudományos és kulturális együttműködésen keresztül, a népek kölcsönös megismertetését, az emberi jogok, az alapvető szabadságjogok és a béke biztosítását tűzi ki.

II. Cikk: A Szervezet tagjai az Egyesült Nemzetek tagállamaiból kerülnek ki, azonban a Végrehajtó Tanács javaslatára a közgyűlés kétharmados szavazati többségével az Egyesült Nemzetekben tagsággal nem rendelkező államok is felvehetők a Szervezetbe.

III. Cikk: A Szervezet Általános Konferenciából, Végrehajtó Tanácsból és Titkárságból áll.

IV. Cikk: Az Általános Konferencia határozza meg a Szervezet működésének irányát és általános magatartását. Ez választja meg a Végrehajtó Tanács tagjait és nevezi ki a Főigazgatót. Az Általános Konferencián minden tagállam egy szavazattal rendelkezik. Az Általános Konferencia két évente egyszer rendes ülészakra jön össze, de a Végrehajtó Tanács összehívása alapján rendkívüli ülésre bármikor összeülhet.

V. Cikk: A Végrehajtó Tanács 58 választott tagból és az Általános Konferencia elnökéből áll, ki hivatalánál fogva tanácskozási joggal vesz részt az üléseken. Ez a Szervezet kormányzati testülete.

VI. Cikk: A Titkárság a Szervezet igazgatását ellátó személyzetet jelenti, melynek élén a Főigazgató áll.

VII. Cikk: A Tagállamok a Szervezet munkájának gyümölcsözőbbé tétele céljából, valamint azért, hogy az egyes államok nevelésüggyel, tudományos kutatással és kulturális kérdésekkel foglalkozó nemzeti testületeit is beiktassák a Szervezet munkájába, e testületek képviselőiből és egyéb, hasonló problémákkal foglalkozó személyekből, Nemzeti Bizottságokat alakítanak.

VIII. Cikk: A tagállamok időközönként jelentést tesznek a Szervezetnek nevelésügyük, tudományos, kulturális életük helyzetéről, ilyen vonatkozású törvényeikről, rendeleteikről és statisztikájukról.

IX. Cikk: A Szervezet költségvetését az Általános Konferencia hagyja jóvá, s ez állapítja meg az egyes tagállamok pénzügyi hozzájárulásának mértékét.

X. Cikk: A Szervezet az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 57. Cikke értelmében és a 63. Cikk alapján megállapodást létesít az Egyesült Nemzetekkel.

XI. Cikk: A szakosított nemzetközi szervezetekkel és intézményekkel való együttműködés kereteit rögzíti.

XII. Cikk: Az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 104. és 105. Cikkeiben az ENSZ jogi helyzetére, kiváltságaira és mentességeire vonatkozó rendelkezéseket az UNESCO-ra is alkalmazni kell.

XIII-XV. Cikk: Az Alkotmány módosítására vonatkozó eljárás, majd az Alkotmány szövege értelmezésének tárgyalása után a hatálybalépés feltételeit ismerteti a szöveg.

A 3. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés. A törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.